

СЕДЕМНАДЕСЕТИ ЦАР-ШИШМАНОВИ ДНИ В САМОКОВ

**ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТИ НАУЧНИ ЧЕТЕНИЯ НА АСОЦИАЦИЯ
ЗА АНТРОПОЛОГИЯ, ЕТНОЛОГИЯ И ФОЛКЛОРИСТИКА „ОНГЪЛ“**

ПОСВЕТЕНИ НА

230 години от рождението на отец Неофит Рилски (1793–1881) – български монах, учител и просветител;

170 години от кончината на Захарий Зограф (1810–1853) – иконописец от Самоковската художествена школа, основоположник на българската светска живопис;

35 години от основаването на Семинара по практическа етнология и медиевистика „Проф. д-р Иван Шишманов“ (СУ „Св. Климент Охридски“, академичната 1988–1989 г.).

С ПОДКРЕПАТА НА

ОБЩИНА САМОКОВ

ГРАДСКИ ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ – САМОКОВ

ИМПРЕСАРСКО-ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „РОД“

САМОКОВ, 29. СЕПТЕМВРИ – 1. ОКТОМВРИ 2023 Г.

КОНФЕРЕНТНАТА ЗАЛА НА ХОТЕЛ „АРЕНА САМОКОВ“

Участници от българска страна от:

Асоциация за антропология, етнология и фолклористика „Онгъл“
Семинар по практическа етнология и медиевистика „Проф. д-р Иван Шишманов“
Министерство на културата на Република България
Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“
Университет по библиотекознание и информационни технологии
Нов български университет
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
Югозападен университет „Неофит Рилски“
Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките
Институт по математика и информатика при Българската академия на науките
Национален институт по геофизика, геодезия и география при Българската академия на науките
Кирило-Методиевски научен център при Българската академия на науките
Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“
Национална художествена академия
Храм „Св. прор. Илия“, кв. Княжево, гр. София
Регионален исторически музей – Плевен
Регионален исторически музей – Русе
Градски исторически музей – Самоков
Народно читалище „Арамии“ – гр. Петрич
гр. Асеновград, Перник, Самоков, София

Чуждестранни участници от:

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Україна
Универзитет „Св. Кирил и Методий“ – Скопје, Р. С. Македонија
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Р. С. Македонија
Национална установа Археолошки музеј на Р. С. Македонија, Скопје
Национална установа Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј Струмица,
Р. С. Македонија
Локален археолошки и историски музеј „Теракота“ – Винаца, Р. С. Македонија

ПРОГРАМА

НА МЕЖДУНАРОДНИЯ НАУЧЕН СИМПОЗИУМ

ЕТНОЛОГИЯ НА ВРЕМЕТО: ОБЩНОСТ И КУЛТУРА

И ФЕСТИВАЛА ЗА КЪСОМЕТРАЖЕН ФИЛМ И ФОТОГРАФИЯ

БАЛКАНСКА КУЛТУРНА ФИЛМОТЕКА, XVIII СЕЗОН

ПЕТЪК, 29.09.2023 г.

ПЪРВА КОНФЕРЕНТНА ЗАЛА

Откриване на XVII Цар-Шишманови дни – 09.30 ч.

Официални приветствия, служба на иконом Михаил Колев, архиерейски наместник

Първо заседание – 10.00 ч.

Водещ: д.ф.н. Росен Р. Малчев, Асоциация „Онгъл“

ЦЕРЕМОНИЯ

Присъждане на наградата на името на Мария Йончева за особени заслуги при изследването и популяризирането на традиционната самоковска култура, 2023 г.

о. р. полк. Никола Ковачки (София – с. Доспей) – Род и родословие на св. Паисий Хилендарски в родното му място – с. Доспей, Самоковско

проф. д.ф.н. Маргарет Димитрова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“) – Незапазеният Попзотов препис на „История славянобългарска“

доц. д-р Константин Рангочев (Институт по информатика и математика – Българска академия на науките, Асоциация „Онгъл“) – Структури на българската фолклорна религиозност I: гр. Самоков и Самоковско

докт. Силвио Томов (Исторически музей – Самоков) – Ангел Кашъмов и новата история на Самоков

Иван Ненов (Самоков) – Не отнемаме ли десет години от живота на Захарий Зограф?

Теодор Пеев, богослов (Асеновград) – Захарий Зограф и сцените от житието на св. Никола в едноименната църква на Бачковския манастир

Дискусия и почивка

Второ заседание – 11.45 ч.

Водещ: доц. д-р Константин Рангочев, ИМИ – БАН, Асоциация „Онгъл“

д.ф.н. Росен Р. Малчев (Асоциация за антропология, етнология и фолклористика „Онгъл“) – Щрихи от прехода между Кръжока по български фолклор във Факултета по славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и Семинара по практическа етнология и медиевистика „Проф. д-р Иван Шишманов“ към Асоциация „Онгъл“

ас. Илия Николов (Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей – Българска академия на науките) – Светогорско наследство. Проучвателни дейности в параклис „Свето Преображение Господне“ в манастира „Св. Вмчк Георги – Зограф“

гл. ас. д-р Владимир Димитров (Нов български университет) – Зиданият иконостас в храма на село Голешево

Докт. Иво Райков (Национална художествена академия) – Народните обичаи през погледа на българския художник от 20-те години на XX в.

ЦЕРЕМОНИЯ

Отличаване на изявен млад изследовател в областта на етнологията и медиевистиката с наградата на името на Бойка и Димитър Добреви за 2023 г.
Дискусия и обедна почивка

Трето заседание – 14.30 ч.

Водещ: гл. ас. д-р Владимир Власков, НИГГГ – БАН

Николай Сивков (Перник) – Тайната на раждането: на прага между небето и земята

д-р Димчо Радев (София) – Тракийски лечебен олтар – реставрационна методология, значимост и аналогии

д-р Росица Манова (Университет по библиотекознание и информационни технологии),

Павлина Девлова (Национален исторически музей) – Символиката на червената охра върху археологически находки от Аполония Понтика

Јулијана Иванова – археолог виш кустос (Локален археолошки и историски музеј „Теракота“ – Винаца, Р. С. Македонија) – Траги на рударство во Виничкиот регион

Илинка Атанасова (НУ Археолошки музеј на Р. С. Македонија, Скопје), **проф. д-р**

Трајче Нацев (Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Р. С. Македонија) – Работилница за стакло во Бургала

д-р Душко Цветанов (НУ Завод за заштита на спомениците на културата и музеј

Струмица, Р. С. Македонија), **проф. д-р Трајче Нацев** (Универзитет „Гоце Делчев“,

Штип, Р. С. Македонија) – Археолошки локалитет Мал Кајаси – с. Банско / Струмица (Археолошки истражувања и конзервација на средновековната црква)

Дискусия и почивка

Четвърто заседание – 16.15 ч.

Водещ: Теодор Пеев, богослов, Асеновград

Ольга Смолина, доктор културологии, професор (Институт балканистики с центром по тракологии Болгарской академии наук, Восточноукраинский национальный университет имени Владимира Даля) – Время монастырское и время приходское в православной христианской культуре

д-р Ивета Рашева (Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“) – Малка стъпка към голямата тема за почитането на св. Пантелеймон на Балканския полуостров

д-р Драган Веселинов (Регионален центар за управување со кризи – Штип, Р. С. Македонија) – Заштитата на населението од опасности во антиката на териториите на општините Штип и Карбинци

Гл. ас. д-р Владимир Власков (Национален институт по геофизика, геодезия и география – Българска академия на науките) – Прояви на климатичен компенсаторен механизъм в годишния температурен режим на територията на България (1993–2022)

Дискусия

ПРЕДСТАВЯНЕ НА НОВИ ИЗДАНИЯ НА АСОЦИАЦИЯ „ОНГЪЛ” И ИМПРЕСАРСКО-ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „РОД”

Том 22. от Годишниците на Асоциация „Онгъл” със заглавие „Етнос и култура: между локуса и универсума” с акцент върху статията Росен Р. Малчев, Росица

Манова, Теодор Пеев, Константин Рангочев – Новооткрит престолен кръст с Разпятие на Исус Христос в Митрополитската църква „Успение на Пресв. Богородица“ в Самоков. Дарителство – реставрация – начално изследване

Евтима Хаджихристова (Анева) – Етнографско изследване на Самоков (1943 г.). Издателска поредица „Самоков и самоковци” № 1.

Мария Деянова – Езикът на „История славянобългарска” (Новобългарската му основа и самоковският роден говор на преп. Паисий Хилендарски). Издателска поредица „Самоков и самоковци” № 2.

ЦЕРЕМОНИЯ

Отличаване на утвърден учен с наградата на името на проф. д.ф.н. Тодор Ив. Живков за 2023 г. за принос към българската и балканската етнология и медиевистика

БАЛКАНСКА КУЛТУРНА ФИЛМОТЕКА

„Странните образи Господни”. Сценарий и режисура Цветан Симеонов. Научно-популярен филм за иконографията на Исус Христос. Дължина: 58 мин.

Край на първия ден

СЪБОТА, 30.09.2023 г.

ПЪРВА КОНФЕРЕНТНА ЗАЛА

Първо заседание – 10.00 ч.

Водещ: проф. д-р Тодор Моллов, ВТУ „Св. св. Кирил Методий”

Иванка И. Иванова (София) – Самоковската доба в житието-битието на отец Неофит Рилски

доц. д-р Димитър Добревски (Национална художествена академия), **Русанка Голева, реставратор** (София) – Неофит Рилски в народната памет на банскалии

доц. д-р Ива Трифонова (Кирило-Методиевски научен център – Българска академия на науките) – Езикът на Неофит Рилски

доц. д-р Иво Братанов (Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“) – Езикът на сборника „Църковен цветник“ на Иван Н. Момчилов (Фонетични особености)

доц. д-р Красимира Петрова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“) – Когнитивни модели на ВРЕМЕТО в езиковата картина на света

Дискусия и почивка

Второ заседание - 11.30 ч.

Водещ: Десислава Димитрова, Регионален исторически музей – Русе

Росен Малев (НЧ „Арамии”), **д-р Сотир Иванов** (Министерство на културата, Р. България) – Мъжка празнична носия от региона на град Петрич

Михаил Костадинов (НЧ „Арамии”), **д-р Сотир Иванов** (Министерство на културата, Р. България) – Арнаутски пищов от Югозападна България

доц. д-р Веселка Тончева (Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей – Българска академия на науките) – Песенната култура в началото на ХХ век между града и селото (наблюдения върху сбирките на Л. Куба „Písň bulharské“ (1929) и „Písň makedonské“ (1928) от поредицата „Slovanstvo ve svých zpěvech“)

проф. д-р Тодор Моллов (Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“) – Миторитуални идеи и образи в народните любовни песни (Заспал до мома – събудил се до студен камък)

Снежанка Генчева (Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей – Българска академия на науките) – Хронологичната грешка в приписката за цар Шишман и Дан войвода и българските народни песни

вонр. проф. д-р Александар Димитријевски (Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, Р. С. Македонија) – Улогата и значењето на Стево Теодосиевски во развојот на македонската новосоздадена народна музика

Искра Тодорова (Регионален исторически музей – Русе), **Миглена Николаева** (Регионален исторически музей – Плевен) – Етноложки теренен отчет. Етнографската експедиция на Асоциация „Онгъл”, посветена на традиционното облекло в гр. Самоков и самоковските села

БАЛКАНСКА КУЛТУРНА ФИЛМОТЕКА

Образователен филм. Проф. Васил Марков разказва за обредното провиране през скалната арка в местността „Градището” край с. Долно Дряново, общ. Гърмен, обл. Благоевградска (2017 г.). Югозападен университет „Неофит Рилски”, Факултет по изкуствата, Катедра по културология, специалност „Култура и културен туризъм”.
Дължина: 3:55 мин.

Дискусия и обедна почивка

Трето заседание –15.00 ч.

Водещ: проф. д-р Николай Ненов, Регионален исторически музей – Русе

Десислава Тихолова (Регионален исторически музей – Русе) – Вина и памет. Съвременни мемориални практики. Част 4

Иконом Дилиан Цветков (Българска Православна църква – Българска патриаршия) – Военните паметници при столичния храм „Св. прор. Илия”, кв. Княжево

Д-р Любомир Цонев (София) – Свети обекти, предпазени от разрушаване и оскверняване чрез затрупване или вкопаване

Доц. д-р Димитър Добревски (Национална художествена академия) – Свидетели на времето – за дизайна на уреди за мерене на времето през вековете

Дискусия и почивка

Четвърто заседание - 16.30 ч.

Водещ: д-р Любомир Цонев, София

Йордан Тенев (Самоков) – По стъпките на Петър Боев. Първата журналистическа делегация в Македония

д-р Сотир Иванов (Министерство на културата, Р. България) – Музеи и общности в Югозападна България. Културно разнообразие, диалог и сътрудничество

проф. д-р Николай Ненов, Силвия Трифонова-Костадинова (Регионален исторически музей – Русе) – Публики и посетители в постковид музей – от идентифициране към съучастие

Миглена Николаева (Регионален исторически музей – Плевен) Фестивалната култура и изграждане на местна идентичност. Национален фестивал на пълнената чушка – най-вкусната левченска традиция

Докт. Николай Бързаков (Югозападен университет „Неофит Рилски”) – Съвременни интерпретации на митологията и обредността във филма и театъра

БАЛКАНСКА КУЛТУРНА ФИЛМОТЕКА

Любителски филм за мегалитното светилище при с. Лиляч, общ. Невестино, обл. Кюстендил (2020 г.). Представя Теодор Пеев, богослов, Асеновград. Дължина: 12:00 мин.

Филмова лента извън конкурса:

„Загадката ВЕДА СЛОВЕНА” (2012 г.). Сценарист: Борис Христов, режисьор: Анри Кулев, оператор: Светла Ганева, композитор: Любомир Денев, звук: Ивайло Янев, Румяна Стоянова. Дължина: 63 мин.

Дискусия

Край на втория ден

Официален коктейл за участниците и гостите в ресторанта на хотел „Арена Самоков“ – 19.30 ч.

ЦЕРЕМОНИЯ

Отличаване с наградата на името на Асоциация „Онгъл“ за културно-исторически и природонаучни късометражни филми, фотографски експозиции и изложби от програмата на Балканската културна филмотека, XVIII сезон

НЕДЕЛЯ, 01.10.2023 Г.

Постер сесия

Доц. д-р Татяна Илиева (Кирило-Методиевски научен център – Българска академия на науките) – Представата за свещеното време в евхаристийното богослужение според мистагогичната традиция в *Slavia orthodoxa meridionalis*

Биляна Тодорова, Александър Жабов, Климент Малчев (Семинар по практическа етнология и фолклористика „Проф. д-р Иван Шишманов“) – Етноложки теренен отчет. Епиграфската и археографска експедиция на Асоциация „Онгъл“ в православни храмове от Самоковската духовна околия, 2023 г.

Културна програма за участниците и гостите

Закриване на XVII Цар-Шишманови дни в Самоков